

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 2.

Indult Bétsből, Pénteken, Július' 4-dikén, 1828.

Hadi Tudósítások.

Rendkívül való alkalmatossággal éppen most érkezett ide Jassyból az a tudósítás, hogy Braila vára Jun. 19-dikén Capitulatio szerént az Orosz seregnek általadatott; minekutánna előtte 4 nappal két ízben próbálták az Oroszok azt erőszakos meglátadás és a vár falainak megmászása által megvenni; de mind a kétszer nagy veszteséggel visszaverettek. Jun. 16-dikán reggel olly sok Bombát és Congrét gyújtó rakétáját szórta a vár vívók a városba, hogy ez rövid idő alatt láng tengerré változott, melyre a várbeliek magokat alkuszerént megadni kívánván, kérések elfogadtatott.

Legújabb hivatalos Orosz tudósítások Babadaghból Jún. 15-dikéről, és a Trajánus Sántzainál fekvő Táborból Jun. 20-dikáról ezek:

Babadaghból: Minekutánna a mi hadi népeink Isaktsánál a Dunán által keltek s a híd is elkészült: minden ott öszve gyülekezett hadaink a Duna jobb partjára takarodtak.

Jun. 12-dikén a Tsászár Fő hadi szállását Isaktsa vára alá tette által; a hol Ő Felségére Moldvából egy Kiküldöttség várakozott. Ezek a Tsászárnak, szokások szerént kenyeret és sót nyujtván, oltalmazó kegyelneért esedez-

tek. Ő Felsége a Kiküldöttséget nagy kegyességgel fogadta.

Jun. 13-dik. Rudzevits Generális sereg osztálya, valamint a Tsászári fő hadi szállás is előre ment s ez nap 50 Werst-nyi utat tett, Trikatsz nevű faluig. (Mintegy 7 Orosz Werst tesz egy német mértföldet). A Tsászár Fő hadi szállását a falu mellett egy dombon választotta. — Ellenséget seregeink egész eddig nem láttak. A nevezett falu lakosai mind az erdőkbe futottak. Későbbben Kozákjaink által elfogatott Törököktől tudtuk meg, hogy a Bolgárokat Haszsan Basa, ugyan az, a ki a Dunán való általjövételünkben ellent állott, — erővel kényszerítette, hogy lakhelyeiket elhagyják. —

Jun. 14-dikén a Fő hadi szállás tovább indult s Babadaghighig ment. Közel ezen helyhez a Niekraszovtsi Kozákok Választottai jelentek meg a Tsászár előtt s kenyeret és sót nyujtván a Felségnek, és kegyelemért esedezván, hódolásokat, szolgálatoikat és határtalan engedelmességeket ajánlották a Tsászárnak. Ezek a mult század vége felé Orosz Országbólpártoltak el, és azolta mindenkor ellenséges indulattal viseltettek az Oroszok ellen; a honnan ezeknek önként lett meghódolások nagy nyereségnek tartathatják. Az olt a nevezett Kozákok helységeikből újabb újabb Köve-

tek jelennék meg a' Tsászár előtt. Kamien nevű falu lakosai két Török Kurirt fogtak el, kik hivatalos irásokkal Matsinból tértek vissza Schüm la felé, 's ezeket hozzánk hozták. — Seregeink előljáró tsapatjai folyvást előre mennek, de az ellenség schol sem mutatja magát.

Anapa vára ostromlását seregeink nagy tüzzel folytatják. Többször próbált az ellenség a' várból kiütni, demindenkor nagy veszteséggel tért vissza, vagy a' kitsapottak a' vártól egészen elszorítottak 's részszerént elhullottak, részszerént elfogattak.

A' Trajanusi földsántzók melől a' Táborból, Jun. 20.

A' Tsászár Jun. 15-kén Babadághból eljövén a' Trájánusi régi földsántzaihoz érkezett. A' Fő Hadi szállás is ide tétetett által Babadághból. Az itt való tábor Rudzevits Generális seregei teszik, és itt várják a' Duna jobb partján, hogy a' két Fejedelemségkhen hátramaradt Osztály seregek elérkezvén, innen egyesített erővel elébb mehessenek.

Az egész úton — Babadághtól fogva a' Trájánusi sántzokig egy Törököt sem láttunk. A' Kustendsi vár falainál láttunk meg legelőször egynehányat, mikor Rüdiger Generális alatt az előljáró sereg Jun. 16-kán a' várhoz érkezett. Ezt a' várat a' Törökök igen megerősítették. Jun. 17-kén és 18-kán több rendbeli apró tsatak estek a' várhoz közel lévő dombokra kiállított őrálló Törökökkel, kik a' miénk előnyomulását gátolni igyekeztek. De minden igyekezetek mellett is már Jun. 19-kén fel volt az első Bateria — a' vár ellen — állítva. A' Tsászár maga is meg nézte a' Batteriát. Ugyan ezen nap szomorú híreket vett Ő Felsege a' Brailovi vár alól. Nevezetesen:

A' vár megvételeére tett munkáknak már semmi egyéb híjja nem volt, hanem hogy a' vár-sántzán és bástyáin törest kellett tsínálni, hogy azt reá rohanás által megvehessék. Ezen tzélből három Minát ástak a' Brahilovi sántzok alatt. A' két szélsőnek — jobbról és balról a' sántz oldalát kellett megtörni; a' középső pedig arra való volt, hogy a' sántz árkát földdel bétemetvén, az útát a' törésekhez könnyitse. Úgy volt a' határozás, hogy Jun. 15-kén reggeli 9 órakor három rakétát botsássanak fel egy más után, 's mikor a' harmadik elpatan, mind a' három Minát egyszerre gyútsák el, 's mihelyt a' föld felvettek, a' Katonaság mind a' két törésen rohanjon a' várra. Ezen tzélből két oszloprendben állott a' Sereg. Mikor már minden készen volt, a' kiszabott órán repülnek fel a' rakéták. De a' jobb felől lévő Minát, a' második rakéta felmenetelekor, két minutummal elébb, mint kellett volna meggyújtották, melly felvettvén a' középső Minánál álló Tiszte földdel bétemette; a' honnan a' középső Mina felvetetlen maradt. A' bal felől való meggyúladt ugyan a' harmadik rakétakor, — de az iszonyú por, föld 's füst-felhő miatt nem lehetett látni, hogy a' támadt törésekhez út nintsen. Azomban mindenik oszloprend megindult a' vár-rohanásra. Minden Generálisok 's Fő-Tisztek elől állottak, vezetvén azokat, kik a' sántz megmászására önként kivállalkoztak. Jobb felől mintegy 120-an béugranak az árokba; és a' bástya omladék földjének segítségével felmászának a' sántzra. De oltalmokra senki nem mévén, mind ott veszték, egy Káplárt kivéven, a' ki a' Dunába ugrott. Bal felől hasonló bal eset érte a' katonaságot. Híjjában próbáltak katonáink a' győzhetetlen akadályokon erő t venni. Híjjában jelent meg személyesen

Mihály Nagy Hertzeg, hijjában mutatták a' Generálisok 's Fő Tisztek a' rettenhetetlen bátorság példáját, a' várbeli sűrű lövöldözés alatt mindenütt előljárván. Ekkor észre vették, hogy a' várat ilyen módon megvenni lehetetlen, 's parantsolat adatott a' visszatérésre. A' Rázáni Regement fedezte a' visszatérőket. Az ellenség, a' melly szüntelen tüzelt a' várból, mikor seregeinket távozni látta, hasznára fordította az alkalmatosságot, és hatszor ütött-ki a' várból egymás után. De a' Rázáni Regement vitézül helyt állott; úgy hogy az ellenség semmi ostromi munkánkat el nem foglalhatta, sem el nem ronghatta. Tizenkettőfél óraker már a' régi helyén állott a' katonaság. — Másnap Jun. 16-kán felgyújtatta Mihály Nagy Hertzeg a' középső Minát is. Jun. 17-kén Török Követek jelentek meg a' várból, kik 10 napi fegyvernyugvást kértek, azt ígérvén, hogy ha ez alatt az idő alatt segítségek nem érkeznek, a' várat feladják. De Mihály Nagy Hertzeg csak 24 órai fegyvernyugvást engedett a' várbeliéeknek.

Nagy nyughatatlansággal várjuk ezen fegyvernyugvás eltélését. — Jun. 15-dik napja nekünk sajnos veszteséget okozott. Két Generálisunk (Wolf és Timroth General-Májorok) és 640 emberünk esett el. 1 Generális, 95 Tiszt és 1340 Al-tisztek 's köz-emberek sebesítettek meg. — A' Törökök is, kiütéseik alkalmatosságával, nem keveset vesztek.

Eppen ebben a' szempillantásban hozza Mihály Nagy Hertzeg Adjutánsa a' Brajlai vár kulcsait a' Tsászárnak. A' vár a' 24 órai fegyvernyugvás eltélésével megadta magát.

T ö r ö k O r s z á g.

Konstántzinápoly Jun. 10-kén. „Május 31-kén indult el innen Vice Admira-

lis Tahir-Basa alatt egy 17 Hajókból álló Török Flotta a' Dardanellák felé. Egy másik Hajós Sereg Kapudán-Basa alatt Bujukderénél fekszik.

A' Török Udvar ki hirdettette az Orosz-Udvar Had-izenetére feleletül szolgáló Nyilatkozatát. — Egyébaránt a' Fő Városban rend és tsendesség van. A' keresztül marsirozott katonák, a' kik külömben máskor sok rendtelenségeket követtek el, szépen viselték magokat. Ha Asiából Seregek nem érkeznének, nem is venné az ember észre, hogy a' Porta háborúban van. Hussein Basa Schumlabament a' Rumeliai katonaság egybe gyűjtésére és a' Sumlai vár megerősítésére. A' Nagy-Vezér készülegyszerre kiindulni az Oroszok ellen, mihelyt a' Dunán keresztül jönnek. — Egynehány nappal ez előtt Kozákokat hoztak a' Fő Városba, a' kiket a' Törökök elfogtak. Ezekkel sem úgy bán most a' Porta, mint ez előtt a' hadi foglyokkal szokott bántani. A' Kozákoktól a' fegyvert nem vették el, — mig tsak a' Nagy Vezér eleibe vitetvén, ez nem parantsolta.

A' Burkus Országi Biztos, Bárá Cunitz a' Trojai Sikságot megjárván, ma jött-meg. A' Dániai Követnek Bárá Hübschnek Jun. 16-kán fog a' Nagy Vezér audentziát adni. A' Sultán késöbben fogja ötet maga elébe hotsátani.

Egy Swift nevű Anglus Gőz-hajót 450,000 Piasteren megvett a' Porta, és mivel a' Bosphorus torkolatjához közel gazdag Kő-szén bányákat találtak, azt is ásat, hogy annak ezen a' Gőz-hajón mindjárti hasznát vehesse.

Smyrna Máj. 31-kén. Hassán Basa (a' Smyrnai Kormányozó) magához hívatta Máj. 28-kán a' Kereskedő Consulok tolmácsait 's tudtokra adta, hogy ezentül semmi Nemzetbeli Hadi Hajónak sem fog szabad lenni a' Smyr-

na i Kikötőbe bészállani. Azoknak mind azáltal, a' mellyek most éppen ott vannak, szabad ott maradni, a' meddig tesszük. De ha egyszer elmennek, vissza hijjában jönnek. Okául ezen Rendelésnek azt adta a' Basa, hogy az Orosz Hadi Hajók más Nemzet zászlója alatt könnyen bétsuszhatnának a' Smyrnai Kikötőbe — 's ezt akarja meg akadályoztatni. — De mincutánna az Austriai Contra-Admirális Gróf D a n d a l o, az Anglus, Hollandiai, 's Amériikai Hajós Tisztekkel tanácsot tartván a' Basának megizente, hogy ezen Rendelésre semmit sem hajtván jussáikkal, (a' mennyiben a' Hadat nem viselő Hatalmasságok Hajóinak szabad járást kelést engedett a' Porta) élni akarnak, és ha valaki őket abban akadályoztatni akarja, erőszakhoz fognak nyúlni; 's mincutánna másnap (Május 29-kén) Frantzia Admirális Rigny Úr is elérkezvén hasonló hangon beszélett vele: tsakugyan más gondolatra jött a' Basa; úgy hogy minden a' régi lábón marad.

Frantzia Ország.

A' Követek Háza Jun. 20-kán kezdett el az 1826 Esztendei Budgetrendbeszedéséről szolló törvény felett tanácskozni. L a b o r d e Úr 50 milliomm Frankkal kívánta azt lejjebb szállíttatni. D u p i n Úr megesmerte, hogy ez a' Budget az 1825-iki Esztendeinél sok részben jobb. L a b b e y d e P o m p i e r e s Úr több javallásai közben azt is előhozta, hogy a' Fő Rendek Házát (a' mellyre 2 milliomm megy fel) jó volna megkérni, ne vegyen részt a' nép véres verjeteiben. Ha Angliában van Szegények taxája: ne legyen Frantzia Országban Fő Rendek taxája? Sokallotta továbbá a' Ministerek szobájának kivilágosítására és fűtésére feltett 218,000 Frankot is. Tündér-palotára is sok volna ennyi, így szól-

la, 's a' t. — Generális Gerard megmutatta, hogy a' Köz-Társaság 11 esztendejében (1805-ban) 403,276 emberből álló Hadisereg tartása 110 milliomm Frankban került; most pedig 1826-ban 226,058 katonára 114 milliomm tételik fel. Melly annyival tsudálatosabb, mivel a' katonaság 'soldja most is tsak annyi, mint akkor volt. A' külömbség tsak ez, hogy most 150 General-Lieutenant és 500 General-Major van. De mincut az? hiszen egy illy nagy General-Stab 1,200,000 emberből álló táborba való.

Jun. 21-kén azon Kérő-levelek vétettek fel, mellyek a' Jésuiták kiűzetését kívánják. Némelylek azt akarták, hogy ezen dolog közönséges vitatás alá menjen. De a' többség azt feleslegvalónak tartotta, 's a' Kérőleveleket az illető Ministerekhez útasította.

A' T. Dumonteil Úr perében (a' ki Catholicus pap léteire megházasodott) a' következő ítéletet hozta a' Törvényszék: „Ambár a' Nemzeti Gyűlés (Convent) Végzései a' házasságot a' papoknak megengedték; de mivel az 1802-ki Concordata és a' Charta ezeket a' Végzéseket eltörlötte; a' Revolutio előtt pedig még volt a' Papoknak tiltva a' Házasság: ennél fogva a' Dumonteil Pap házasságát nem lehet megengedni.“ — A' per feljebb apelláltott.

Egy tsinosan öltözött ember — mint egy 30 esztendős, valami mester ember — St. Cloudba ki menvén, a' Királyhoz kívánt bébotsáttatni. De nem bótátták bé. Ekkor egy kortsmába bémenvén, elkezdé felszoval a' Királyt és az egész Királyi Familiát szidni. Ezért elfogták — 's midőn megvisgálnák két töltött pisztolyt találtak nála. Otthon a' házánál is sok puska-port és golyóbit lelték. — A' neve Pernet, 's a' mint az újabbi Párisi Ujságok írják, meg van téholyodva.

Azon új Rendelések ellen, mellyek szerént a' Jesuiták a' kis Papi Oskoláktól eltiltatnak, és magok ezek az Oskolák az Universitás alá vettetnek, a' Gazette de France példátlan heveséggel kél ki, 's a' többek közt egy tzikelyében ezt mondja: „A' Világ nem látott ennél egy egy különösebb dolgot. Iné mi egy szabad Országban élünk, a' hol most is arról foly a' köz-tanátkozás, hogy mindennek szabad légyen gondolatait közrebotsítani. Van itt a' Deismusnak, van az Atheismusnak, van a' Jacobinismusnak tulajdon Újságlevelé; mindenik Felekezetnek van Oskolája 's Kathedrája. A' törvényhozó-Test Szálája hangzik a' Szabadság kiáltásaitól, 's ott nem beszélnek egyebet, hanem hogy az ember gondolatának minden megkötötéstől 's minden előleges vizsgálattól szabadnak kell lenni. És még is halálra üldöznek egynehány szegény Papot, a' kik egyebet nem vettek, hanem hogy másképpen gondolkoznak, mint egy Politikai Gyűlés tagjai. Az Országló Széknek nem engedik meg, hogy a' lázszató Újság-leveléket Censura alá vehesse. Azomban magok ostoba és baromi (brutal) Censura alá vesznek egy nem tudom mi féle tudományt, mellyről egyébaránt kívülről tekintve annyit tudunk, hogy jóságos tselekedetekkel mutatja ki magát. — De a' mi még több. Azt mondják, nekik Felvilágosodás kell. Jól van; elő-jönnek hát egynehány munkás, béketűrő, jó szívű emberek, a' kik élelmekre a' legutolsó Mesterembernél is kevesebbet kívánnak. Ezek ingyen tanítják a' gyermekeket Deák; és Görögnyelvekre, Grammatikára és Mathézisre. — A' gazemberek! Hajdúkkal kell őket a' Hátarra ki vitetni! ki kell verni, mint gonosztévőket! Ingyen tanítanak! — hogy lehetne ezt elszenvetni? — Oh Keresztényi szeretet tsudája! Azon Biztosság

szájából, melly ezen tárgy megvizsgálására kineveztetett, megértette Frantzia Ország, hogy némelly Püspökök szavára hasznos Oskolák állottak elő, a' nélkül, hogy az Orzágnak egy krajtzárjába kerültek volna; a' hol 20 esztendők lefolyta alatt ingyen tanultak a' gyermekek. Most már ezeknek, a' boldogtalan új Rendelés szerént ez Universitás Intézeteibe kell vándorolni, ott élelmekért fizetni, fizetni a' Professoroknak, a' kik Bálba járnak; fizetni a' Segéd tanítóknak a' kik kotsikázni szoktak, fizetni a' Beíratás-és a' Tanulás-taxáját; tsak azért, mert a' Vandalusok nem tudják megfogni, hogy azon haszon keresést nem esmérő Férfiaktól, a' kik örökös nötelenséget és szegénységet fogadtak, melly könnyen kitelik, a' helyett, hogy valamit ők kérjenek; mindent adni, a' mitőlők kitelik; jutalmat érette a' máséletben várván. — 'S ezen szerentsétlen Rendelésnek azt az okát adják; hogy olyan Tanulók is jártak ezen Oskolába, a' kik nem akartak Papok lenni; 's ez adott okot a' panaszra. Igen, de ki hívta őket oda? senki se kénszerítette a' Szülőkét, hogy fijaikat oda küldjék. Miért nem huzza az Universitás magához a' Tanulókat? Miért? Menjen tsak el egyszer valaki oda a' letzkékre, majd meglátja, hogy miért. — Azomban, ki adta he ezen panaszt? Egy eszelős öreg, a' mult Századbeli dühös Jansenisták, a' Ligát és XIV Lajost megboszszulni akaró Protestánsok, gyalázatos Demagogusok és Libellisták, (Libellus, az az pasquillus író) és egy csevezett ifjú ember, a' ki már egyszer a' szánakozás kenyerét ette, most pedig gazdag asztaloknál tobzódik. — És ezek előtt a' Vádolók előtt kellett a' Királyi Hatalomnak meghajolni? és egy ilyen gyalázatos járomba engedték a' Ministerek magokat fogatni? Oh Atyáink Szent Vallása! mi-

re jutsz? — Igen, de a' Jesuiták!! Mert itt a' Jesuitákról van a' szó. Mit gondolnak azok ezzel? Ha ki üzi-tek őket: Európa és az egész palléro-zott világ befogadja. Tanítványokat — minden népek fognak nékiek adni.“

Nagy Britannia.

Jun. 15-kén levelek érkeztek Admi-rális Codringtontól és Adam Ur-tól a' Jóniai Szigetokről. Tsak hamar ezen levelek vétele után Conferentziat tartott a' Külső Minister (Lord Aber-deen) a' Frantzia Követtel Polignac Hertzeggel. Későbbben Kabinét Gyű-lés volt.

A' Frantzia Udvarnál lévő Követ Lord Granville helyébe Lord Stuart, (a' ki már egyszer volt Párisban Követ) van ki nevezve. Marquis Palmella — Portugallus Követ a' Londoni Udvarnál — Portugalliába útnak indult és Jun. 16-kán Falmouthban hajóra ült.

Portugallia.

Lisbona Jun. 4-dikén. Dom Mi-guel a' következő Végzést hirdette ki az Udvari Ujságban, „Minthogy énsze-mélyesen akarom a' Hadi Sereget vezé-relni, ennélfogva egy General-Sta-bot kívánok fel állíttatni. A' Hadi Mi-nisternek lesz kötelessége erről gondos-kodni. A' Junda Május 27-kén 1828. (Alá-írás) Országlo-Infans.“

Ezen Végzés következésében egy General-Stab állíttatott fel, melly 51 Generálisokból és Fő-Tisztekből áll. Generális Barbacena lett a' General-Stab Feje, a' ki Jun. 5-kán az itt lévő ka-tonaságot a' D. Miguelhez való hű-ségre felszollította és intette, hogy ké-szen tartsa magát a' Pártosok ellen való kiindulásra.

Az Algarbiai Kormányozó Pal-meirim Úr Május 29-kén az Infans-

hoz írt, jelentvén, hogy egész Algarbia fegyvert fogott az Infans jussainak oltá-mazására.

Az Oportoi Constitutionalis Ka-tonaság Május 22-kén egy Nyilatkozta-tást adott ki Coimbrában, mellyben az Oportó Városában egybe gyűlt Jun-ta (Tiztség) mind addig egyedül való Országlo-Tiztségnek hirdettetik, míg a' Törvényes Országlo Szék a' D. Pedro akaratjához képest vissza nem áll.

Brasilia.

Rio Janeiro April. 20-kán. Ba-hiában a' Szeretsen-rabszolgák pártot ütöttek és az egész várost nagy félelem-be ejtették. Az Igazgató katonaságot ren-delt ki ellenek, az úgy nevezett Néger-Regementet. A' katonák olly nagy dü-hösséggel mentek a' pártütökre, hogy 1200 rabszolga közül tsak 200 futhatott el, a' többit mind lelövöldözték 's le-vágták.

Itt is (Rio Janeiroban) nagy rendet-lenségek estek azon 2000 Irlandusok-nak érkeztekkel, a' kiket az Országlo Szék katonáknak szedetett. Ezen Irlan-dus csoport a' legerköltstelenebb embe-rekből állott, a' mint hamarjában a' nép seprejéből öszveszedték őket. Mikor ide a' Fő városba megérkeztek, semmi ren-det nem esmervén, fél részegen végig járták az útszákát 's mindent a' kit elől utól találtak, szidtak, ütöttek és foszto-gattak. Ezek ellen is katonaságot kellett utoljára kiparantsolni 's úgy oszlottak el. — Azon Oberstert, a' kire ezen Ir-landusok verbuválása (szedése) volt vala hívva, a' Hadi Minister tiztségéből ki-tette; mivel a' reá bízott dologban illy rosszúl járt el.

Német Ország.

A' Weimari Nagy Hertzeg Rá-roly Augustus Jun. 14-kén Graditz-

ban gula-ütésben megholt. A' meg boldogult Hertzeg Berlinből jöven, Tor-gaun keresztül haza Weimárba szándékozott, 's útjában a' Graditz-i várat és ménést megakarta nézni. Meg is nézte; estvéli 9 óraker pipázva az ablakba könyökölt, 's éppen egy tséze Marhahús-levet akart a' Komornyik Ö Hertzegségének nyújtani: midön German Ur, egy jelenlévő Májor, szokatlan hádjattságot vesz-észre a' Hertzeg szemében, oda ugrik 's a' Komornyikkal együtt megfogván a' Hertzegét egy közel Szofához vezeti, a' mellyre valamint leeresztették, örökre elaludt. — Más nap estve Jenából Professor Doctor Stark a' holt-test bé balsamozására Graditzba ment. A' holt-testet Jun. 19-kére várják Weimárba, a' hol az új Hertzegi Kriptába (hol a' Schiller tetemei is fekszenek) fogletétni.

Weimárban Jun. 15-kén estve az új Nagy Hertzegnek Károly Frídríknak hűségére az Udvar és a' Katonáság felesküdt.

P á p a B i r t o k a.

Roma Jun. 18-dikán. Ö Szentsége a' Pápa, az öreg és betegeskedő Status-Titoknokot Cardinalis Julius Marca della Somaglia Ö Eminentziáját tulajdon kérésére nyugodalomra bocsátván, helyébe Ministerré nevezte Cardinalis Bernetti Tamás Ö Eminentziáját, az eddig volt, Ravennai Legatust.

S v e t z i a.

Az Országlo-Szék ki hirdettette a' Svétziai Kikötőhelyekben, hogy Kronstadtban most egy Orosz Hajós sereg készül, melly Admirális Ricord alatt a' Középtengerre fog ki szállani, és még ebben a' Hónapban útnak indul. Ha tör-

ténétből úgy esnek, hogy ez a' hajós sereg valamely Svétziai Kikötőbe megállana: az Országlo Szék erre az esetre azt rendeli, hogy barátsággal fogadtassék. — A' mult Május Havában 1670 Hajó fordult meg a' Sundon, ezek közt 357 Anglus hajó volt. Frantzia tsak 4. —

D é l i A m é r i k a.

A' Jamaikai Ujság April. 20-éről ezt írja „Columbiában Katonai Kormány Szék állott fel, és a' Bolívar fegyvere írja a' törvényt a' Köz Társaságnak elébe. A' Szabadság olyan plánta, melly a' Déli Amériki földön nehezen verhet gyökeret. Bolívar a' Tsászárja Déli Amérikanak, ámbár még nem viseli ezt a' nevet. — Mikor az Ocanai Nemzeti Gyűlés egybe kezdett gyűlni. Padilla általment Carthagenából Ocanába, a' hol a' megjelent Követek — szám szerint 40-en a' Haza nevében néki Kösönöket vokoltak. Későbbben elérkezvén a' többi Követek is, ezen Kösönöket-Végzés megsemmisítették és Padilla a' városból kitiltatott. Ekkor viszatért Carthagenába. Itt Generális Montilla mint Haza-árulót elfogatta. Bolívar egy parantsolatot adott ki Bogotában, melly szerint az egész Köz Társaság Hadi törvények alá vették. — Az Ocanai Nemzeti Gyűlésre 75 Követek jelentek meg. Ezeknek April. 2-kán a' következő egy pár kérdés tételtek eleibek: Szükséges e' valami változtatás, vagy nem? és ha szükséges valami, mi az?

Bolívár egy parantsolatot adott ki, melly szerint Bentham Jeremiasnak (egy Anglus Törvénytudónak) a' Törvényhozásról írt elmékedéseit nem szabad ezentúl a' Columbiái Univerzításokban Oskolai könyvül használni.

E l e g y e s D o l g o k.

A' Török nevezetről, magok a' Törökök ezt tartják. Turk nevű vezérjek vitézkedése alatt kezdett ez a' Mongol nemzetség erőre 's némű némű függetlenségre verekedni. Turk földművelő, gúnyolódva, föld turkáló volt, 's mint-hogy úgy szólván az ekeszarvától ment vezérkedni és verekedni, ez a' neve megmaradt, 's azokat is kiket vezérlett, Turkoknak nevezték. Későbbben Suleiman Sach Vezérjek alatt, hatalmasok kezdettek a' Törökök lenni, úgy hogy annak fija Togrul alatt Alladin Ikoniumi Sultánnak segítségére menvén, ezt a' Tatárok borontásai ellen mególtalmazhatták. Ekkor már a' földművelés alávaló és megvettett élet neme volt a' Törökök előtt, 's megvetvén ezen nevezetet, magokat Togrul fíjától Osmann-tól, a' ki legelső Sultánjok volt, Osmannoknak nevezték. A' honnan máig is minden előkelő Török megbánásnak tartja, ha őt valaki Töröknek nevezi, 's magok is, a' durva, goromba embernek közöttök példabeszédben ezt szokták mondani: „Turkji, Turkji müddeti umrinde.“ az az: a' ki Török, mindétig a' marad: vagy a' Török Török marad mindég, 's az Osmannok nemes erkölcsét nem veheti magába.

Magyar Ország.

Szathmár-Németiből írják, hogy azon szabad Kir. Városnak Fő Birája Ts. Ns. és Vitézlett Papolczi Csorja Jó'sef Úr Pünkösd első inuapén, a' város polgárainak mély szomorúságára, 's úri familiájának gyászszára, életének 68-dik esztendejében a' világból kimult. Holt te-

mei a' Helv. vallást követők' szertartása szerént nagy halotti pompával takarítottak el, jelenlévén a' temetésen, Jun. 5-dikén, a' roppant sokaságon kívül a' Reform. Oskola, a' Királyi Gymnasium, 's a' Püspöki Lyceumbeli, — az elselejt-hetetlen Klobusiczky Püspök' példáján okott, 's nagy egyességben élő — ifjúság, az egész TT. Professori Kar, ezeket követte a' Ns. külső és belső városi Tanács; továbbá fényes méltóságban a' Ns. Ráptalanbeli Urak, kik után a' két templom' Ref. Pappai, nyomokba a' gyász alkotmány, a' Czéhék, 's polgári katonaság által kísértetvén. A' templomba vitetvén a' test, et a' harmad idén jubilált, 's megélemedett Tiszteletes Gáty István Úr egyik érdemes Prédikátor, utánna pedig a' másik Prédikátor Tiszt. György Jó'sef Úr tartottak fontos beszédet; a' sírnál Cseresnyés Sámuel Prof. Úr ékesen szóllott a' néphez. — A' boldogult ifjúságában a' Burkus háború alatt vitéz Barkóczy lovas Ezeredjében szolgált a' hazának, azután 40 esztendő alatt ezen városnál viselt hivatalokat, a' Bíróságot 15 esztendeig viselte, ki egyszer'smind Tek. Ns. Szathmár Vármegyének Tábla-Birája, 's a' Szathmári Refor. Egyháznak Fő Kurátora volt.

A' pénz folyamata Július' 5-dikán;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligázióji	92 3/4
Az 1820-béli sorsosok,	150 1/2
Az 1821-béli hasonlók,	121 1/8
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligázióji,	45 1/2 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1069 1/2 forint Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)